

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียง แสวงหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ
ชื่อผู้เขียน	ปฐพี คำควร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ. ดร. กัลยา ตันศิริ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันมีการนำเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียง เช่น ชื่อ ภาพ เสียง ลักษณะท่าทาง หรือเอกลักษณ์อื่นๆ ของบุคคลไปแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจกันเป็นจำนวนมาก แม้เอกลักษณ์ของบุคคลจะมีลักษณะเป็นสิทธิเด็ดขาดที่จำแนกแยกแยะตัวบุคคลออกจากบุคคลอื่น เป็นสิทธิเฉพาะตัวของบุคคลที่ไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองไว้โดยตรงนอกจากชื่อของบุคคล เมื่อเกิดการล่วงละเมิดสิทธิขึ้น จึงต้องปรับใช้กฎหมายทั่วไปที่มีอยู่เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงจากการถูกนำมาแสวงหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้ คือ กฎหมายเครื่องหมายการค้า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัญหาการปรับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลผู้มีชื่อเสียง และแนวทางการแก้ปัญหาในกรณีกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่เอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

การศึกษาเรื่องนี้ ใช้วิธีวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากตำรา หนังสือ บทความ วารสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายที่นำมาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงจากการถูกบุคคลอื่นนำมาแสวงหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจของประเทศต่างๆ อย่างเช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา อังกฤษ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายเครื่องหมายการค้าไม่ได้ให้ความคุ้มครองเอกลักษณ์ของบุคคลโดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม การที่ชื่อหรือภาพของบุคคลผู้มีชื่อเสียงจะได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นเครื่องหมายการค้าชนิดหนึ่งนั้น ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายที่ว่า จะต้องได้ใช้ชื่อหรือภาพนั้นกับสินค้า หรือเป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า หากปรากฏว่ามีได้ใช้ชื่อหรือภาพของตนไปใช้ในลักษณะที่เป็นเครื่องหมายการค้าแล้ว ชื่อหรือภาพของบุคคลผู้มีชื่อเสียงก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเครื่องหมายการค้า อย่างไรก็ตามเนื่องจากเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงมีลักษณะเป็นสิทธิเด็ดขาดชนิดหนึ่งที่สามารถล่วงละเมิดได้ ดังนั้นหลักกฎหมายลักษณะละเมิดตาม

มาตรา 420 จึงสามารถนำมาปรับใช้เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายนั้นได้ แต่การปรับใช้หลักกฎหมาย ลักษณะละเมิดดังกล่าว ยังคงมีปัญหาบางประการที่ทำให้เอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียง ไม่อาจได้รับความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งมีประเด็นปัญหาคือ ปัญหาการตีความในการให้ความคุ้มครองเอกลักษณ์ของบุคคล ขอบเขตหรือข้อยกเว้นในการใช้เอกลักษณ์ของบุคคลยังขาดความชัดเจน ปัญหาการคุ้มครองบุคคลผู้มีชื่อเสียงภายหลังถึงแก่ความตาย เนื่องจากเอกลักษณ์ของบุคคลถือเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่ใช่สิทธิในทางทรัพย์สิน ทายาทของบุคคลนั้นไม่สามารถรับมรดกหรือจำหน่ายจ่ายโอนสิทธิดังกล่าวหรือดำเนินคดีกับบุคคลภายนอกได้ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าสินไหมทดแทนซึ่งความเสียหายส่วนใหญ่เป็นความเสียหายต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ค่านิยมหรือชื่อเสียงเกียรติคุณของบุคคลผู้มีชื่อเสียงซึ่งเป็นการยากที่จะพิสูจน์ว่า ผลประโยชน์ของโจทก์นั้นตามความเป็นจริงแล้วกระทบกระเทือนหรือเสียหายเพียงใด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงยังไม่แน่ชัดหรือโจทก์นำสืบให้เห็นแน่ชัดไม่ได้ ศาลย่อมจะกำหนดให้ตามควรแก่พฤติการณ์ได้ ซึ่งอาจจะเป็นจำนวนที่ไม่เหมาะสมกับที่ควรจะได้รับและค่าเสียหายอาจไม่คุ้มค่ากับความเสียหายที่ตนได้รับและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีละเมิด

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อเสนอว่า ควรจะมีการบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงไว้โดยเฉพาะรวมถึงหลักเกณฑ์และขอบเขตแห่งสิทธิของบุคคลผู้มีชื่อเสียงให้มีความชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาในการตีความว่าเอกลักษณ์ของบุคคลเป็นสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่ และควรมีการกำหนดลักษณะของการใช้เอกลักษณ์ของบุคคลในลักษณะใดที่จะถือว่าเป็นการละเมิดและสามารถใช้เอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงได้เพียงใด นอกจากนี้ควรกำหนดให้เอกลักษณ์ของบุคคลเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนสิทธิและให้สิทธิแก่ทายาทได้รับผลตอบแทนจากการที่บุคคลอื่นนำเอาเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงนั้นมาแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ และมีสิทธิในการป้องกันการนำเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงมาใช้แสวงหาประโยชน์อย่างไม่เหมาะสม กำหนดให้มีการเรียกร้องค่าเสียหายได้ตามความเป็นจริงให้โจทก์สามารถเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยซึ่งผลประโยชน์จากลาภมิควรได้ที่ได้รับจากการละเมิด โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผลประโยชน์จากลาภมิควรได้โดยอาศัยเอกลักษณ์ของโจทก์มาแสวงหาประโยชน์นั้นเป็นความเสียหายที่โจทก์มีสิทธิได้รับ และควรมีการนำหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ละเมิดมีการกระทำเช่นนั้นอีกได้

Thesis Title: Legal Problems Relating to Taking Business Advantages
from Uniqueness of Popular Persons

Author: Pathapee Kamkwaun

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Kanlaya Tansiri

Department: Law

Academic Year: 2006

ABSTRACT

Nowadays, there are a great number of business advantages which have been taken from the unique character of popular persons such as names, voices, body movements or other uniqueness. Although personal uniqueness is absolute right which can identify one person from another and it is personal right which has not been directly protected by law apart from the name, when there is violation of right, the general applicable laws must be applied to protect the uniqueness of popular persons from taking business advantages. The applicable laws are Trademark Law and Civil and Commercial Law. Consequently, this thesis aims to study the problems in applying the related laws to protect uniqueness or personal unique character of popular persons. The study includes the possible ways to redress problems in the case where the said laws can not provide with adequate and effective protection for uniqueness of popular persons.

This thesis is in the form of documentary research by studying from texts, books, articles, magazines and related theses. It includes the laws which have been applied to protect the uniqueness of popular persons from taking business advantages in other countries such as France, Germany, Canada, England, Australia and the United States of America.

From the study, it is found that the Trademark Law does not automatically protect the personal uniqueness. However, if personal names or images are protected as a type of trademark, it must be subject to the legal condition that names and images must be used with the images or they must be marked with or related to the products. If it appears that their own names or images are not used in the form of trademark, the popular persons' names or pictures are not protected according to the Trademark Law. However, since the uniqueness of popular persons is considered

as an absolute right which may be violated, the principles of wrongful act under Section 420 can be applied for the claim of damages. In applying the said legal principles of wrongful act, there are some problems which do not provide with the effective and adequate protection for uniqueness of popular persons. In this regard, the legal issue includes the interpretation in providing with protection for uniqueness of popular persons and the lack of explicit limitation or exception to use the personal uniqueness. The problems include the protection for popular persons after death. Because personal uniqueness is personal right, not property right, the heirs or heiresses of such persons are not entitled to receive a legacy or dispose the said right or take legal action against the third parties. There are also problems in determining the compensation. There are mostly damages in business benefits, popularity or reputation of popular persons which are difficult to prove how much the plaintiff's benefits are actually affected or damaged. Consequently, when the fact is uncertain or the plaintiff can not clearly adduce, the Court may determine the compensation which is appropriate as per such circumstance. The amount of compensation may not be appropriate with the portion which should be entitled to and the damages may not be worth-receiving comparing to the received damage and expenses in prosecuting the wrongful act case.

Therefore, this thesis suggests that the law which provides with the protection for popular persons together with the explicit principles and limitations of rights of popular persons be particularly enacted in order to redress the problems in interpreting whether or not the personal uniqueness is the right which is protected by law. The way to use personal uniqueness should be provided to identify in what way it can be considered as the violation and in what extent the uniqueness of popular persons can be used. Apart from this, the personal uniqueness should be considered as a type of property which can be sold and disposed the right and given the right to their heirs or heiresses in receiving the benefits from what other persons take business advantages due to the uniqueness of popular persons and in being entitled to protect the uniqueness of popular persons from taking business advantages inappropriately. The actual damages should also be claimed. The plaintiff should be entitled to claim the violators to compensate the undue benefits from the wrongful act provided that it should be firstly presumed that the undue benefits due to taking advantages from the uniqueness of plaintiff are damage which the plaintiff is

entitled to claim damages. Moreover, the principles in determining the punitive damages should be applied to suppress the violators not to commit such action again.

D
P
U